ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Bisaya
Bolyum LVI Ihap 1
Enero 7, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Batukan ang pagpangdaugdaug, pasismo ug pagtraydor sa rehimeng US-Marcos

Sa dili mabuntog nga determinasyon, ug sa iwag sa pagpangulo sa Partido, tibuok kusog nga pagasagubangon sa lapad nga masa sa katawhan sa umaabot nga tuig ang lisud nga dalan sa pakigbisog aron pakusgon ang ilang pagbatok sa korap, madaugdaugon, brutal, ug traydor nga rehimeng US-Marcos.

Nagkagrabe ang kahimtang sa kadaghanan sa katawhang Pilipino tungod sa mga paantus ug perwisyong mga palisiya ug programa sa rehimeng US-Marcos. Sa milabayng tuig, labaw nga mitiurok ang kahimtang sa katilingban ug panginabuhian sa katawhan. Tungod sa mga palisiya nga nagsalig sa importasyon ug nagapatay sa lokal nga produksyon, halos walay hunong ang pagsaka sa presyo sa pagkaon, lana, ug mga batakang panginahanglan, lakip na ang gasto sa panglawas, edukasyon, ug uban pang serbisyo.

Nagpabungol-bungol si Marcos sa singgit sa mga mamumuo alang sa angayang suhulan nga makabuhi sa ilang mga pamilya. Sinsilyo lamang ang iyang ginasabwag ngadto sa mga mamumuo samtang busog kaayo ang mga langyawng dagkung kapitalista. Walag tuo ang pagpangilog og yuta sa mga agalong yutaan, ug dagkung plantasyon ug kumpanya sa mina gikan sa mga mag-uuma.

Ginailugan og panginabuhian ang mga mangingisda, mga drayber ug operator, ug uban pang sektor. Kulang kaayo ang trabaho, ilabina alang sa mga kabatan-onan, tungod sa dili industriyalisadong ekonomiya. Bisan unsa na lang ang ginasudlang trabaho sa minilyong mamumuo ug kadaghanang pamilya nga uyamot ang kita. Liboan ang napugos nga mag-abrod adlaw-adlaw aron manimpalad para masuportahan ang ilang mga pamilya.

Nagkagrabe ang kawalay kaangayan ug katilingbanong inhustisya. Samtang nagbaguod sa kalisud ang mayorya, padayon nga nagpakatagbaw ug nagpakaharuhay si Marcos ug ang iyang mga korap nga burukrata, gipaburang kapitalista ug dagkung agalong yutaan. Ang pamilyang Marcos mismo nabuhi sa luho, kanunayng pagbyahe gawas sa nasud, mga kumbira ug konsyerto sa Malacañang, paggamit og helikopter para sa pribadong byahe ug uban pa. Naghakop sila og mas dakung bahandi pinaagi sa korapsyon, kikbak, pagpahimulos sa mga ma-

mumuo ug mag-uuma, ug pagkawkaw sa kinaiyanhong bahandi

Sa umalabot nga eleksyon, nagkapuliki karon ang nagharing pundok ni Marcos sa pakonsolida sa iyang gahum para solohon ang poder. Gigamit niya kini batok sa katawhan ug sa iyang mga kaaway sa pulitika. Ginasipa niya karon ang mga Duterte nga iyang gialyado sa pagpanglimbong sa eleksyong 2022. Ingonman, nagpabungol-bungol siya sa mga pangayo sa katawhan nga ipaaresto si Rodrigo Duterte ug palagputon si Sara Duterte aron masilutan sila sa daghang krimen sama sa pagpatay ug korapsyon.

Walay hunong ang brutal nga gera sa pagpanumpo ni Marcos. Migrabe pa ang terorismo sa estado aron pukanon ang pakigbisog sa katawhan. Ilalum sa mga deklarasyon nga "insurgency-free," gipahamtang ni Marcos ang dili deklaradong balaod militar sa liboan ka barangay sa kabanikanhan nga hugot nga ginakontrol sa iyang mga pasistang suluguon. Gipasigpit ni Marcos ang natad sa ligal nga pakigbisog. Sa kabanikanhan man o kasyudaran, walay hunong ang pagpaniktik, pagpamig-ot, Red-tagging, pag-aresto ug pagpasaka og hinimu-himong kaso batok masang mibarog ug nakigbisog alang sa makinasudnon ug demokratikong interes.

Dayag kaayo ang pagluib ni Marcos sa katawhang Pilipino sa pagyukbo niya sa gahum sa imperyalistang amo. Ilalum sa papet nga si Marcos, grabe ka garapal ang interbensyong militar sa US. Buta niyang ginasunod ang tanang gusto sa US, lakip na ang pagtukod og dugang pang base militar ug sekretong pasilidad. Gipailalum niya ang reaksyunaryong armadong kusog sa mando ug kontrol sa upisyal militar sa US. Gipagamit niya ang nasud sa US aron pasikaron pa ang armadong panagbangi batok sa karibal niining imperyalistang China. Lakip dinhi ang paglawig sa mga higanteng armada sa US Navy sulod mismo sa kapupud-an sa Pilipinas.

Sa umalabot nga tuig ug panahon, kinahanglang labaw pang palig-onon sa lapad nga masa sa katawhang Pilipino ang ilang pakigbisog batok sa papet, paantus ug pasistang rehimeng Marcos. Kinahanglang kusganong pandayon ang ilang determinasyon ug katakus nga mobarog ug magprotesta. Kinahanglan nilang ipakita ang ilang kasuko batok sa kainutil niining paubsan ang presyo sa pagkaon ug mga palaliton, ug paghimo og regular nga trabaho alang sa minilyong mamumuo. Kinahanglan nilang pakigbisugan ang ilang demokratikong pangayo alang sa yuta, dugang suhulan ug sweldo, panginabuhian ug igong katilingbanong serbisyo.

Makanunayong palig-onon ang determinasyon sa katawhang Pilipino aron bungkagon ang teroristang kabangis sa rehimeng US-Marcos. Kinahanglang maisugon nilang batukan sa tanang pamaagi ang pasismo sa estado. Hatagan og tingog ang tanang biktima sa pagpatay ug kabangis militar sa kabanikanhan ug kasyudaran. Tigumon ang ilang kusog pinaagi sa hiniusang pagmartsa para isinggit ug ipanghingusog ang hustisya. Kinahanglang mobarog ang tibuok katawhan alang sa katungod ug hustisya para tanang biktima.

Kinahanglang ipakita sa katawhan ang patriyotikong kasuko batok kang Marcos, pakusgon ang singgit aron bungkagon ang tanang base militar sa US, tangtangon ang tanang armas iggugubat sa US nga gihan-ok sa Pilipinas, batukan ang tanang war games, ug palayason ang tanang tropang Amerikano lakip na ang tropag Hapon nga ginaguyod sa US. Kinahanglan ipakigbisog sa katawhan ang tinuod nga independyenteng palisiyang panggawas nga nagapasiugda sa kalinaw ug dayalogo, partikular aron masulbad ang pangdagat nga bangi tali sa China.

Determinado ang Partido nga mapatigbabawan ang mga kahuyangan sa nangagi ug ipataas ang kapasidad niini nga malukpanong pangulohan ang masa. Ginaawhag niini ang tanan niyang kadre og rebolusyonaryong masa nga labaw pang pandayon ang ilang determinasyon aron palapdon ug palig-onon ang Partido, Bagong Hukbong Bayan og rebolusyonaryong organisasyong masa, iasdang ang nasudnon-demokratikong rebolusyon ug maningkamot nga kab-oton ang mga kadaugan karong tuiga ug sa umalabot nga panahon. AB

ANG Bayan

Bolyum LVI Ihap 1 | Enero 7, 2025

Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.

Unod

Editoryal: Batukan ang pagpangdaugdaug, pasismo ug pagtraydor sa rehimeng US-Marcos 1
Dakung kadaut sa rehimeng US-Marcos 3
Ika-56 nga anibersaryo sa PKP, gisaulog 4
Paglawig sa USS Carl Vinson sa Pilipinas, gimakmak 4
Walay puas nga paglapas sa katungod-tawo 5
Pag-abli sa *municipal waters*, gibatukan 5
Sa mubong pagkasulti 6
Pakighiusa sa mga bilanggong pulitikal, pakusgon 7
Militarisasyon sa komunidad sa Cebu 8
Last mile school: korapsyon ug kontra-insurhensya 9
Imperyalistang interbensyon sa Syria 10

Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas

ang.bayan@cpp.ph

Dakung kadaut ang dala sa rehimeng US-Marcos sa katawhan

Dili mauswagong bag-ong tuig kundili dugang nga kalisud ang dala sa rehimeng US-Marcos sa pagsugod sa 2025. Sa unang adlaw pa lang sa tuig, nabundakan na ang publiko sa bag-ong serye sa pagsaka sa presyo sa mga palaliton ug bayronon. Bag-ong hampak kini sa panginabuhi ug nagkagrabeng kahimtang sa kinabuhi sa katawhan.

Gipatuman niadtong Enero 1 ang ikatulo sa serye sa pagsaka sa singil sa serbisyo sa tubig sa Metro Manila og ₱7.32/kubiko metro (Maynilad Water Services) ug ₱5.95/kubiko metro (Manila Water Company). Niadtong Enero 7, misaka ang presyo sa kerosin ug diesel og ₱1 ug ₱1.40 kada litro. Samtang, niadtong Enero usab nagsugod ang pagsaka sa singil sa mga kumpanya sa kuryente subay sa giaprobahan nga pagsaka sa Energy Regulatory Board nga ₱3.05 bilyon alang sa tibuok tuig.

Dugang pa dinhi ang 1% nga kaltas sa ubos na gani kaayong suhulan sa mga mamumuo para sa Social Security System. Kini nga pagsaka sa singil ikaupat na sukad 2018, nga nagduso sa kaltas sa suhulan sa ordinaryong mga mamumuo gikan 12% ngadto sa 15% kada bulan.

Kasumpay kini sa taas nga listahan sa mga paantus nga lakang nga gipahamtang ni Ferdinand Marcos Jr sukad sa iyang paglingkod sa gahum.

Sa miaging tuig, dili moubos sa 31 ka beses nga gipataas sa mga kumpanya sa lana ang presyo sa mga produktong petrolyo. Miresulta kini sa kinatibuk-ang pagsaka ngadto sa ₱13.05 kada litro sa gasolina, ₱11.30 kada litro sa *diesel*, ug ₱6.95 kada kilo sa LPG (katugbang sa ₱83 kada 11-kilogramong tangke). Dugang gasto kini sa pagpamasayro, pagpangisda, pagtanum, pangsugnod ug kinatibuk-ang transportasyon. Niadtong Nobyembre 2024, gitaho sa mga drayber sa dyip nga nakunhoran og hangtud ₱2,000 ang ilang kita sa kada 25 ka adlaw nga pagpamasayro. Gitaho usab sa mga mangingisda ang pagkunhod sa oras sa paglawig gikan 6-8 ngadto 4-6 tungod sa pagsaka sa presyo sa lana, nga naglangkob sa 80% sa ilang gasto sa pangisda.

Nagkadaku ang kita sa mga kumpanya sa lana. Midaku ang kita sa Petron, ang pinakadakung kumpanya sa lana sa nasud, ngadto sa ₱17.3 bilyon sa unang katunga pa lang sa 2024. Ang sunod nga upat ka pinakadakung kumpanya nakaganansya usab og ₱1.7-₱7 bilyon sa samang panahon. Nakibahin ang rehimeng US-Marcos sa sobrang ganansya nga nahakop sa taas nga presyo sa lana pinaagi sa patung-patong nga buhis nga gipapas-an sa mga konsyumer.

Gitugutan usab sa rehimen ang mga kumpanya sa kuryente nga patas-an og unum ka beses sa singil. Sa Metro Manila ug kasikbit nga mga prubinsya nga sakop sa kumpanyang Meralco, miresulta kini sa pagsaka sa singil og hangtud ₱2.07/kwh o dugang nga ₱415.02/bulan sa usa ka pamilya nga nagakonsumo og 200 kwh matag bulan. Ginakaon niini ang hangtud 17% sa minimum nga suhulan sa usa ka mamumuo. Sa ubang bahin sa nasud, adunay panahon nga misaka hangtud ₱19/kwh ang singil sa mga distributor sa kuryente.

Gidepensahan sa rehimen ang "panginahanglan" sa mga kumpanya nga patas-an ang singil aron kuno "mabawi" nila ang mga pagsaka sa *generation charge* nga hinungdan usab sa pagmahal sa presyo sa kuryente sa Wholesale Electricity Spot Market (WESM). Sama sa lana, ang WESM monopolisado sa pinakadakung burgesya kumprador, nga adunay mga sapi (*share*), kundili man direktang nanag-iya sa mga kumpanyang distributor. Usa sa maong mga kumpanya ang Meralco nga nagahimo ug nagabaligya og kuryente sa WESM pinaagi sa Meralco PowerGen Corporation ug Cebu Energy Development Corporation, ug misulod sa mga Power Supply Agreement sa kaugalingon niining mga kumpanya.

Samtang nagbaguod ang katawhan nga makakwarta aron dili sila maputlan sa serbisyo, gipasiatab sa Meralco nga makab-ot nila ang ₱43 bilyong netong kita nga target sa 2024, nga 17% mas daku kaysa kita niini niadtong 2023.

Niadtong 2024, mikabat sa ₱7.87

Sundan sa pahina 4

Taas-presyo/singil sa 2025

Produktong petrolyo	₱11.30-₱13.05/litro
Tubig	₱6.41-₱7.87/kubiko metro
Kuryente	₱2.0751 per kWh (Meralco)
Bag-ong kaltas sa SSS	₱750-₱1,220/bulan

Mula sa pahina 3

kada kubiko metro ang dugang singil sa tubig sa Metro Manila. Ikaduha kini sa 5-ka andanang pagsaka sa singil sugod niadtong 2023. Kabahin kini sa giaprobahan sa Metropolitan Waterworks and Sewerage System (MWSS) nga 5-ka-tuig nga programa aron "mabawi" sa mga kumpanya ang "mawala" kanila tungod sa implasyon ug aron dugangan ang imprastruktura para sa "mas maayo" nga serbisyo. Gitakda sa programa nga pag-abot sa 2027 moabot sa ₱19.25 hangtud ₱20.37 kada kubiko metro ang kinatibuk-ang dugang nga singil, apan tulo ka tuig pa lang miabot na kini og ₱18.48 ug ₱20.40.

Gawas sa duha ka kumpanya sa NCR, nagpatuman usab og grabeng pagsaka sa bayad ang Davao City Water District og hangtud 32%. Kabahin kini sa kinatibuk-ang 60% nga pagsaka nga gipatuman sa kumpanya sukad 2022. Nagpasabot kini sa ₱60-₱80 dugang-singil sa mga pamilya nga nagakonsumo og 20 metro kubiko matag bulan.

Sa pikas bahin, gamay kaayo, kung aduna man, ang gihatag nga alibyu sa reaksyunaryong estado sa katawhan. Mumhong ₱31.29 kada adlaw ang kasagarang dugang sa suhulan nga gimando sa 14 ka *regional wage board*. Pinakaubos ang dugang-suhulan alang sa mga mamumuo sa agrikultura (₱21/adlaw) ug pinakataas sa dili agrikultura (₱75/adlaw), sa Calabarzon. Siyam ka rehiyon usab ang nagpataas sa suhulan sa mga katabang og ₱500-₱1,000/bulan. Grabe kini nga insulto sa mga mamumuo ilabina nga ₱1,200 na ang angayang minimum nga suhulan aron mabuhi og tarung ang usa ka 5-ka tawong pamilya.

Samtang, gidugangan lamang og kapin ₱200 ang sweldo sa pinakaubos nga empleyado sa mando nga gipagawas sa rehimen sa sayong bahin sa 2024. Wala nalakip sa maong kamanduan ang mga empleyado nga nakapailalum sa *job order/contract of service* ug mga lokal nga gubyerno. AB

Ika-56 nga anibersaryo sa PKP, gipahigayon

NAGLUNSAD OG MGA kalihukan ang nagkalain-laing yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) ug rebolusyonaryong masa sa kabanikanhan, mga baryo, ug kasyudaran sa nasud aron ipahigayon ang ika-56 nga anibersaryo sa Partido Komunista ng Pilipinas (PKP).

Sa Maynila, nagtapok ang mga alyadong organisasyon sa National Democratic Front (NDF)-Metro Manila niadtong Disyembre 23, 2024 sa Recto Avenue aron isaulog ang anibersaryo sa PKP. Sa martsa, nanawagan sila sa mga Pilipino nga iasdang ang nasunon-demokratikong rebolusyon taliwala sa nagkagrabeng kalisud ug panagbangi sa pulitika sa mga nagharing hut-ong.

Sa Rizal, gilunsad sa NDF-Rizal ang Oplan-Sabit ug Oplan-Dikit sa pagsugod sa 2025. Tataw ang mabulukon ug maanyag nga mga balatenggang nagsaulog sa anibersaryo sa Partido nga gisab-it sa populisadong sentro sa Antipolo City. Gikasa usab nila ang daghang pagpamikit og mga istiker ug nanghatag og polyeto kalabot sa BHB.

Gipaabot usab sa nasudnong liderato sa Compatriots, Katipunan ng mga Gurong Makabayan, ug Makabayang Kilusan ng Bagong Kababaihan ang ilang pagtimbaya sa Partido. Gikan sa internasyunal nga mga partido ug mga higala sa PKP, nagpahayag na og pagtimbaya ang Communist Party of Australia (Marxist-Leninist), "Serve the People" (Vietnam), Anti-Imperialist Action Ireland, Communist Party of Canada (Marxist-Leninist), Friends of the Filipino People in Struggle, ug mga balangay niini gikan sa nagkalain-laing bahin sa kalibutan.

Paglawig sa USS Carl Vinson sa soberanong kadagatan sa Pilipinas, angayng batukan

NANAWAGAN ang Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) sa katawhang Pilipino nga hugot nga batukan ang paglawig sa US Carrier Strike Group (CSG) One sa Surigao Strait sa tunga-tunga sa Leyte ug Mindanao niadtong katapusang semana sa Disyembre 2024. Garapal ang ilang pagtabok sa soberanong kadagatang sakop sa Pilipinas gikan sa Pacific Ocean padulong sa West Philippine Sea.

Ang pormasyong nabal sa US, nga pinangulohan sa USS Carl Vinson *aircraft carrier*, usa ka halimaw iggugubat nga adunay kapasidad nga magdala og dagkung nukleyar nga arsenal. Dala niini ang tulo pa ka barkong iggugubat.

Samtang, dayag nga pagpakaitoy sa imperyalistang US ang pag-anunsyo sa AFP ug Department of National Defense nga nagplano silang mopalit og Typhon Mid-range Capability (MRC) *missile system* gikan sa US. Niadtong Abril 2024, nagbutang ang US og Typhon missile sa amihanang bahin sa Luzon nga gigamit sa Balikatan *war games*. Wala pa gihapon kini gikuha.

Human niini, subling gisugyot ni Surigao del Norte 2nd District Rep. Robert Ace Barbers niadtong Enero 2 ang pagbutang og Enhanced Defense Cooperation Agreement site sa iyang prubinsya. Matud niya, kinahanglan kini sa prubinsya tungod kay "bulnerable ang sidlakang bahin sa nasud sa mga ismagler ug langyawng interbensyon."

Matud ni Marco Valbuena, upisyal sa impormasyon sa Partido, grabe ang pagpakaitoy ni Marcos ngadto sa imperyalistang among US sa paglapas ang soberanya sa Pilipinas. "Gipakita niini kung paunsa gigamit ang nasud isip usa ka lunsaranan sa mga operasyon sa US pinaagi sa pagpakita og gahum sa Pasipiko ug isip itoy pagpakusog sa inter-imperyalistang tensyon," matud niya.

Walay puas nga paglapas sa AFP sa tawhanong katungod

Taliwala sa pagsaulog sa kapaskuhan, walay hunong ang pag-atake sa mga yunit sa Armed Forces of the Philippines (AFP) sa mga Pilipino. Niadtong katapusang mga adlaw sa Disyembre 2024, walay hunong ang mga kaso sa pagpatay, pag-aresto, ug paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod nga gihimo sa mga berdugo.

Pagpatay. Gipusil patay sa mga sundalo sa AFP nga naka-istasyon sa Barangay Paguihaman, Uson, Masbate ang duha ka batan-on nga pauli na unta gikan sa usa ka *Christmas party* niadtong kaadlawon sa Disyembre 27, 2024. Namatay gilayon ang 18-anyos nga si Redjan Montealegre, residente sa kasikbit nga Barangay Mongahay, ug 14-anyos nga si JP Osabel, residente sa Barangay Mabini. Pareho silang gipusil sa ulo.

Gikumpirma mismo sa mga sundalo ang pagpatay sa duha. Matud nila, naalaan nilang mga manggugubat sa BHB ang mga biktima.

Pag-aresto. Tulo ka mamumuong pangkalambuan nga may kalabutan sa Paghida-et sa Kauswagan Development Group Incorporated (PDG Inc) ang giaresto sa mga pulis niadtong Enero 2 sa Negros Occidental. Giaresto tungod sa mga kaso sa "terrorism financing" o paglapas sa Terrorism Financing and Suppression Act of 2012 silang Federico Salvilla, Perla Jaleco ug Dharyll Albanez.

Ang PDG Inc usa ka organisasyon sa sentral ug habagatang bahin sa Negros Island nga nanalipud sa karapatan sa mga mag-uuma ug mga mangingisda alang sa sustenableng agrikultura ug katilingbanong reporma.

Paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod. Niadtong Oktubre 31, 2024, buhi nga nadakpan si Alvin Panoy (Ka Benmar) sa 12th IB atol sa engkwentro sa Sityo Hilwan, Barangay Manika, Libacao, Aklan. Gigapos siya sa mga sundalo ug kasunod niini misinggit sila og "advance happy new year" samtang sunud-sunod nga nagpabuto og pusil. Nanghagit pa ang mga sundalo nga bawion ang patayng lawas sa Pulang manggugubat gikan kanila.

Niadtong Disyembre 10, 2024, gitadtad sa bala sa 12th IB ang patayng lawas ni Jyrel Katipunan (Ka Jason) nga napatay sa usa ka engkwentro niadtong Disyembre 9 sa Barangay Tacayan, Tapaz, Capiz. Sumala sa BHB, usa ka samad pinusilan lamang ang nahiagum ni Ka Jason nga nagresulta dayon sa iyang kamatayon. Gibutang nila ang patayng lawas sa usa ka hilit nga lugar aron ipakuha kini sa iyang mga paryente apan nadiskubre kini sa mga pasistang sundalo niadtong misunod adlaw.

Sa Oriental Mindoro, pipila ka adlaw nga gipig-ot ug gipaantus sa 4th IB ang pamilya sa namartir nga Pulang manggugubat nga si Marife Gayadan, usa ka Mangyan-Iraya, sukad nga gisugdan nilang bawion ang patayng lawas niini. Namartir si Gayadan sa usa ka engkwentro tali sa 4th IB ug Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa Sitio Tinis-an, Barangay San Vicente, Roxas, Oriental Mindoro niadtong Disyembre 18, 2024. Sa katapusan, gisibat sa sundalo ang patayng lawas ni Gayadan ug ang iyang pamilya aron "iuli" unta kini ngadto sa ilang balay. Hangtud sa lubong gitiktikan sila sa mga sundalo.

Demolisyon. Bangis nga gidemolis sa kapin 100 ka bayarang maton ang mga balay sa Dalat, San Roque, Bangkal, Davao City niadtong Disyembre 21, 2024. Sumala sa Kalipunan ng Damayang Mahihirap (Kadamay)-Davao, tulo ka residente ang nasamdan tungod niining bangis nga demolisyon. Ang mga nangdemolis mga ginsakpan sa lokal nga gubyerno.

Pagpamig-ot. Gisubaybayan ug gipig-ot ang kinatibuk-ang kalihim sa Gabriela-Southern Tagalog nga si Krizia Cirujano niadtong panahon sa kapaskuhan. Gibisita siya sa duha ka lalaki nga wala magpaila sa iyang balay sa Dasmariñas City, Cavite niadtong Disyembre 19, 2024.

Atake sa unyon. Iligal nga gitangtang sa kapitalista sa Paperland Inc ang presidente sa Militanteng Manggagawa ng Paperland Inc. (MMPI-ANGLO-KMU) nga si Renato Ayroso niadtong Disyembre 22, 2024. Gisipa siya tungod kay nagbarog siya alang *collective bargaining agreement* (CBA) ug uban pang mga katungod sa mga mamumuo. Gigamit nga kaso sa kapitalista batok kang Ayroso ang "insubordination" o dili pagsunod sa mando sa awtoridad. Dugay na siyang giinitan tungod sa aktibo niyang pagduso sa CBA ug Occupational Safety and Health (OSH) inspeksyon ug uban pang katungod alang sa mga mamumuo. AB

Pag-abli sa *municipal waters* sa komersyal nga pagpangisda, gimakmak

HUGOT NGA GIKUNDENA sa mga grupo sa mga mangingisda ang pagpabor sa Korte Suprema sa petisyon sa usa ka kumpanya nga iabli ang *municipal waters* sa pagpangawkaw sa dagkung komersyal nga pagpangisda. Ang *municipal waters* mao ang 15 kilometrong kadagatang gikan sa baybay.

Sumala sa Pamalakaya, pagagun-ubon sa maong desisyon ang panginabuhian sa duha ka milyong gagmayng mangingisda. Dili kayang makikumpitensya ang mga gagmayng mangingisda nga naggamit og tradisyunal ug manwal nga mga pamaagi sa pagsikop sa isda kumpara sa mga abante, ug kasagaran magun-ubong mga kagamitan ug teknolohiya sa komersyal nga mangingisda, matud pa nila.

Tungod sa abanteng kagamitan, dali ra nga mahurot sa mga dagkong barko ang tanang klase sa bahandi sa dagat.

SA MUBONG PAGKASULTI

128%

depisit sa nasudnong badyet niadtong Nobyembre, katugbang sa **₱1.18 trilyon**.

6%

o 11 lamang sa 186 ka mayor nga proyektong imprastruktura ang pagatukuron sa 2025.

Gikwestyon sa mayorya ang daku kaayong alokasyon para dinhi sa nasudnong badyet.

3

na ang gipasakang ***impeachment complaint*** batok kang Sara Duterte niadtong Disyembre 2024.

57%

ang gibanabanang tantos sa kalisud sa han-ay sa mga bata (*child poverty*), doble sa unang mga banabana

Gikan sa: PIDS

97.94%

ang nagasto sa DAR sa badyet alang sa CLOA niadtong 2022 pero 32.94% lamang ang nakab-ot niining target alang sa pagparehistro.

Gikan sa: COA

₱194 B

mumhong gitapyas ni Marcos sa badyet sa imprastruktura sa 2025 badyet aron lamang ipagawas nga mas ubos kini kumpara sa badyet sa edukasyon.

1,000

galingan sa humay ug mais ang nagsirado gikan 2012-2022, pinakadaghan human gibalaod ang liberalisasyon sa importasyon sa bugas nga nagresulta sa pagkahagba sa produksyon sa humay ug mais.

Gikan sa: 2022 Census of Agriculture and Fisheries

15,000

lamang ang dugang nga klasrum nga planong tukuron sa DepEd sa 2025, bisan og 250,000 ang kulang sa tibuok nasud.

Pakusgon ang pakighiusa sa katawhan sa mga bilanggong pulitikal

Dili mapugngan sa mga puthaw nga rehas ug kampanya sa pagpanumpo sa rehimeng Marcos ang padayon nga pagdilaab sa diwang makinasudnon ug pakigbisog sa mga bilanggong pulitikal sa Pilipinas. Angayan lamang nga tugbangan kini sa katawhang Pilipino sa dili mahupas nga suporta ug pakighiusa.

Ang mga bilanggong pulitikal mga biktima sa paturagas nga kontra-rebolusyonaryong gubat nga ginalunsad sa reaksyunaryong estado. Sila gidakop ug gibalhog sa prisohan tungod sa ilang pakigbisog alang sa interes sa masang anakpawis. Ginapasakahan sila og mga kasong kriminal aron ilimod nga pulitikal ang ilang mga kaso. Ang padayon nga pagpriso kanila usa ka paglapas sa mga katungod sibil sa mga bilanggong pulitikal.

Sumala sa rekord sa Karapatan, dili moubos sa 757 ang kasamtangang ihap sa mga bilanggong pulitikal sa nasud. Adunay 103 ka tigulang ug 97 ka masakiton. Miabot sa 156 ang babaye ug adunay 17 ka konsultant ug istap sa panaghisgot kalinaw sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP) nga napriso. Ilalum sa rehimeng Marcos, giaresto ug gipriso ang dili moubos sa 148 ka bilanggong pulitikal.

Grabe ang kahimtang nga gakasinati sa mga bilanggong pulitikal ug sa yanong bilanggong Pilipino sulod sa mga prisohan. Natunga ang mga priso ngadto sa duha: 117,850 ka bilanggo nga ginataral pa sa korte samtang nakakulong sa mga prisohan sa Bureau of Jail Management and Penology ug ang 53,397 ka bilanggong nahukman na ug napriso sa Bureau of Corrections.

Ang nag-una nilang problema mao ang hinay nga proseso sa hustisya sa nasud. Nagresulta kini sa pagpiot sa prisohan. Ginapaantus sila sa kulang ug dili masustansyang pagkaon sulod sa prisohan, ubos nga kalidad sa serbisyong medikal, ug grabeng pagpamig-ot sa ilang mga bisita.

Nagdugay og tuig o hangtud dekada ang mga taral. Ang uban nakagawas human maabswelto apan gipriso na sa daghang katuigan. Sa kaso sa mga bilanggong pulitikal, adunay mga naabswelto sa orihinal nga kaso, apan wala makagawas tungod sa pagpasaka sa militar og "patungpatong nga kaso." Ilalum sa rehimeng Marcos, miabot na og walo ka bilanggong pulitikal ang namatay tungod sa sakit ug katigulangon samtang adunay 12 panahon sa rehimeng Duterte. Aduna usab mga report nga misaka ang ihap sa mga bilanggong Pilipino nga naghikog tungod sa kawalay paglaum.

Pakighiusa ug suporta

Sukad sa ikaduhang katunga sa 2024, milagsik ug mibwelo ang mga kampanya sa mga nasudnon-demokratikong grupo ug mga tigpanalipud sa tawhanong katungod aron suportahan ug buhian ang mga bilanggong pulitikal. Gilunsad ang lain na usab nga bwelo niadtong Hunyo 27, 2024 sa Bantayog ng mga Bayani sa Quezon City sa pagpanguna sa Samahan ng Ex-Detainees Laban sa Detensyon at Aresto ug 13 pa ka organisasyon.

Kauban ang grupong Kapatid, ang kahugpungan sa mga paryente sa mga bilanggong pulitikal ug boluntir, nahimo ang serye sa mga pagbisita ug paghatag og suporta ngadto sa mga bilanggong pulitikal ilabina niadtong Disyembre 2024. Naghatud sila og suportang materyal isip pagselebrar alang sa kapaskuhan ug suportang moral aron palig-onon ang buut sa mga bilanggong pulitikal.

Nahimo ang pagbisita sa mga prisohan sa Taguig City, Mandaluyong City, Quezon City, Muntinlupa City, Nueva Ecija, Pampanga, Tacloban City ug uban pang lugar. Mibisita sa mga prisohan ang mga tawong-simbahan, mga mamumuong panglawas, kabatan-onang estudyante ug uban pang sektor. Nangulekta usab og sulat ug donasyon ang nagkalain-laing organisasyon, lakip na ang mga kahugpungan sa migranteng Pilipino ug langyaw.

Tataw sa mga pagbisita ang pagpahigayon og misa, ikaduha alang sa 2024, sa bag-ong gituboy nga kardinal nga si Cardinal Pablo Virgilio David niadtong Disyembre 26, 2024 sa Camp Bagong Diwa, Bicutan, Taguig City. Lakip sa mga nahimamat sa kardinal ang mga detenidong konsultant pangkalinaw sa NDFP. Nagmisa usab si San Carlos Bishop Gerardo Alminaza sa Bago City District Jail sa Negros Occidental niadtong Disyembre 30, 2024.

Gipanawagan sa duha ka lider sa simbahan ang hinanaling pagpagawas sa mga bilanggong pulitikal. Nanawagan usab sila sa gubyerno nga maghimo og usa ka balaod nga magahatag og makatarunganong danyos o kumpensasyon sa mga dugay nang gipriso apan ulahi nang giabswleto sa korte.

Sa maong mga aktibidad, gipakita sa mga bilanggong pulitikal ang ilang dili mahupas nga baruganan ug diwa alang nasudnon ug demokratikong tinguha sa katawhan. AB

Militarisasyon sa mga umahan ug komunidad sa Cebu

Nagkagrabe ang militarisasyon ug pagsabwag og terorismo sa mga pwersa sa estado sa mga umahan ug komunidad sa mga kabus sa Cebu. Ginasumpo sa rehimeng Marcos ang panaghiusa ug pakigbisog sa mga Cebuano alang sa ilang mga katungod pabor sa mga agalong yutaan ug burgesya-kumprador.

Pagpangilog og yuta sa Aloguinsan

Pugos ug sekretong gisulod ug nagkampo ang kapin-kun-kulang 40 ka sundalo sa 31st Civil Military Operation (CMO) sa Sityo Camaren, Barangay Bonbon, Aloguinsan, Cebu niadtong Disyembre 4, 2024. Sakop ang lugar sa 168 ka ektaryang yuta nga ginabungkal sa San Roque Farmers' Association (SRFA) nga dugay nang ginailog sa pamilyang agalong yutaan nga Gantuanco.

Dili kini ang unang higayon sa pagpamig-ot ug pagkampo sa militar sa lugar. Niadtong Agosto 2011, bangis nga gibungkag sa mga pulis ug sundalo ang mga protesta ug panaghiusa sa mga mag-uuma nga mibarog batok sa pagpangilog sa ilang mga umahan. Giaresto niadtong panahona ang 39 ka lider mag-uuma ug mga tigsuporta sa SRFA. Kini taliwala sa pag-ila sa Department of Environment and Natural Resources (DENR) nga ang mga mag-uuma lehitimong *claimant* sa yuta. Walay hunong ang pagpamig-ot sa mga Gantuanco ug militar kanila sa misunod nga katuigan.

Subling migrabe ang atake batok sa SRFA niadtong Oktubre 2022 dihang miabot ang 31st CMO Special Company sa barangay. Nagbalay-balay ang mga sundalo aron pig-oton ang mga mag-uuma nga "magpa-*clear*" sa ilang mga pangalan, bugti sa bugas, nudels, tsinelas ug kwarta.

Gihadlok ang mga mag-uuma ug pamilya nga kung dili sila mopirma, pagaprisohon sila. Pugos nilang "gipasurender" ang 17 ka mag-uuma aron bungkagon ang SRFA. Nagtukod pa ang mga sundalo og kontrolado niining organisasyon sa mga mag-uuma nga Sta. Cruz Farmers Association nga nahimong Camaren Farmers Association niadtong Hunyo 2023. Dayag nga gidominahan sa militar ug National Task Force-Elcac ang lokal nga gubyerno sa Barangay Bonbon ug bisan ang mga upisyales sa lungsod sa Aloguinsan.

Atubangan niini, hugot nga nanawagan ang SRFA sa mga mag-uuma ug lokal nga gubyerno nga dihadihang palayason ang militar sa komunidad. Kinahanglang tahuron ang katungod sa mga mag-uuma nga mobarog batok sa mapahimuslanon ug madaugdaugong agalong yutaan ug mga kakunsaba niining militar.

Militarisadong komunidad sa mga kabus

Nag-unang porma sa militarisasyong urban mao ang pagdeploy og mga yunit militar sa mga komunidad sa kabus sa Metro Cebu. Sa miaging mga bulan, gireport sa mga lumulupyo ang presensya sa mga elemento sa 14th CMO Battalion sa Ermita, Pasil, ug Mambaling. Gawas niini, gitaho usab sa mga lumulupyo sa Qiout Pardo, ingonman sa Mandauae ug Lapu-lapu City ang presensya sa militar.

Dihang nagpahigayon og asembliya ang mga lumulupyo niadtong Disyembre 2, 2024, gibisita sa mga sundalo ang mga myembro gikan sa *homeowners association* aron ingnan silang dili motambong. Kaylap ang *Red-tagging*, intimidasyon ug pagpaniktik sa mga komunidad sa mga kabus sa kasyudaran.

"Gigamit nila sa *psychological warfare* ang kanunayng pagpangutana sa mga silingan kung asa ang balay sa mga lider, bisan og nasayod na sila... ug bisitahon ang ilang mga panimalay bisan og wala sila aron ang mga anak o igsuon gamiton sa pagkumbinsi kanila," pamahayag sa Kadamay-Cebu.

Ingon niini usab ang nahitabo sa mga myembro sa Movement against Carbon Market Privatization, usa ka asosasyon sa gagmayng manindahay nga supak sa pribatisasyon sa pangpublikong merkado sa Carbon. Gigamit isip taktika ang pagpanghatag og ayuda ug hinabang gikan sa gubyerno kung sila mohawa sa organisasyon.

Sa Mandaue City, gitaho sa mga residente ang pagbalik-balik sa 14th CMO aron pangitaon ug pig-oton ang mga myembro sa organisasyon sa kabus nga nagasupak sa iligal nga demolisyon. Mitabang pa ang lokal nga gubyerno sa pagtudlo kanila piaagi sa paghatag og listahan sa mga lider niini. AB

Programang "last mile school" sa DepEd, para sa korapsyon ug kontra-insurhensiya

Lima ka tuig sukad nga gipatuman ang Last Mile Schools Program (LMSP) sa Department of Education (DepEd), nabutyag ang kadunot sa programa ug ang kaylap nga korapsyon niini. Gigamit usab kini sa kampanya kontra-insurhensiya aron bungkagon ang panaghiusa sa mga eskwelahang Lumad sa Mindanao.

Ang LMSP sa DepEd gipahigayon niadtong Hulyo 18, 2019 aron kuno tubagon ang kakulang sa mga pasilidad ug rekurso sa mga layo ug ngilit nga lugar o gitawag nga *geographically isolated and disadvantaged areas*, nga nag-una mao ang mga lugar sa mga lumad. Sa milabayng lima ka tuig, nakadawat ang programa og dili moubos sa ₱14.01 bilyong pondo alang sa pagtukod og mga pasilidad ug mga panginahanglan niini. Naggahin ang rehimeng Marcos og ₱3 bilyon dinhi alang sa 2025.

Gitaho sa Commission on Audit (COA) niadtong Disyembre 2024 ang kapakyasan sa DepEd nga kumpletuhon ang mga proyektong imprastruktura sa mga eskwelahan para sa LMSP nga gipondohan pa niadtong 2021. Ang pagbalanse nga gihimo sa COA nakabase sa nakalap niining datos niadtong Disyembre 2023.

Nasuta sa COA nga hangtud katapusan sa 2023, wala pa gihapon nakumpleto sa DepEd ang 76 sa 98 ka pasilidad nga nagkantidad og ₱1.4 bilyon ubos sa LMSP. Hilabihang naalarma ang COA tungod kay 22 lamang o 22.45% ang nahuman sa DepEd bisan og naggasto kini og ₱211.23 milyon nga "mobilization fees" alang sa mga kontraktor.

Ang maong mga imprastruktura pagahumanon unta sulod sa 150 ka adlaw gikan sa pagdawat sa pagtugot nga himuon kini ug dili dapat molapas sa Mayo 31, 2022. Sumala sa taho, kapin sa usa ka tuig ug tunga o 555 ka adlaw na nga nadelatar ang pagtukod niini nga mga klasrum.

Ang kalihim sa DepEd niadtong 2021 hangtud 2022 ilalum sa gubyernong Duterte mao si Leonor Briones, nga gipulihan gikan Hunyo 2022 hangtud Hulyo 2024 ni Bise Presidente Sara Duterte, ilalum ni Marcos. Niadtong 2023, gipanghinambog ni Duterte nga usa sa iyang prayoridad ang LMSP. Sumala sa mga magtutudlo, dapat silang singlon ug papanubagon sa dili maayong pagdumala sa pondo ug rekurso sa departamento.

Kampanyang kontra-insurhensiya

Matud sa mga magtutudlo, dili lamang simpleng wala natapos sa gubyerno ang pagtukod niini sa mga bilding, mas grabe mao ang pagyatak sa katungod sa mga estudyante sa edukasyon ug katungod sa mga magtutudlo sa maayong kahimtang sa pagtudlo. Gawas sa puno sa korapsyon, ang LMSP direktang nagsilbi sa kampanya kontra-insurhensiya. Ang paglunsad sa programa niadtong Hulyo 2019 nakabase sa pagpasirado sa rehimeng Duterte sa mga eskwelahang Lumad sa Mindanao nga ginaakusahan niyang ginapadagan sa Partido Komunista ng Pilipinas ug Bagong Hukbong Bayan.

Pipila ka adlaw ayha ang pormal nga paglunsad sa LMSP, gimando sa DepEd ang temporaryong suspensyon sa 55 ka eskwelahang Salugpungan sa Davao region. Subay kini sa report sa militar ni Duterte nga nagsulting ginatudluan kuno ang mga kabatan-onang Lumad ug estudyante nga "magrebelde sa gubyerno." Niadtong Hulyo 2017, naghulga si Rodrigo Duterte nga bombahon ang mga eskwelahang Lumad.

Hingpit nang gipasirado sa DepEd ang 55 ka eskwelahang Lumad niadtong Oktubre 2019. Gigamit nga rason sa departamento ang kapakyasan sa maong mga eskwelahan nga tumanon ang mga "rekisitos sa gubyerno." Sa misunod nga mga tuig, gipasirado na sa DepEd ang tanang 216 ka eskwelahang Lumad sa Mindanao.

Sa laraw nga sumpuon ang mga organisasyon ug komunidad sa mga Lumad nga nangahas mag-organisa ug magtukod og kaugalingon nilang eskwelahan, gipuli sa DepEd ang mga "last mile school" nga sa tinuod lang wala matukod o dili maayong nadumalahan.

Kaniadto nang gipangayo sa mga magtutudlo ug tigpanalipud sa katungod sa nasudnong minorya nga subling ablihan ang mga eskwelahang Lumad. Giduso nila kini aron masiguro ang katungod sa edukasyon sa mga kabatan-onang lumad. AB

Imperyalistang interbensyon sa pagkahagba sa gubyerno sa Syria

Niadtong unang semana sa Disyembre 2024, dali nga nahagba ang gubyerno sa Syria ug napalagpot ang presidente niini nga si Bashar al-Assad, human misulong ang kumbinasyon sa mga jihadista ug mga grupong gisuportahan, giarmasan, ug gikoordina sa US, Turkey, Israel, ug bisan sa UK.

Nag-una sa mga grupong miatake ang Hey'etu Tahrîri'ş-Şâm (HTS o Damascus Liberation Movement), nga salin sa grupong ISIS. Gitawag kini nga "terorista" sa gubyerno sa US, apan nagadawat og ayuda gikan sa UK, nga alyado sa US sa NATO. Lakip usab sa mga miatake ang Syrian National Army, nga direktang suportado sa Turkey, ug ang Free Syrian Army (o Revolutionary Commando Army) nga direktang ginasuportahan sa militar sa US nga nakabase duul sa utlanan sa Syria ngadto Iraq ug Jordan.

Sulod lamang sa 10 ka adlaw, naabot na sa HTS ang Damascus, ang kapital sa nasud, gikan sa ilang kuta sa prubinsya sa Idlib sa amihanan-kasadpan nga bahin sa Syria. Gatusan ka sibilyan ug mga sundalong Syrian ang gipatay sa mga pwersa niini pinaagi sa bangis nga kampanyang sakmiton ang Damascus. Dali nilang napukan ang armadong kusog sa Syria.

Ang pagkahagba sa rehimeng Assad kabahin sa nagkakusog nga inter-imperyalistang panagbangi sa tibuok kalibutan, partikular sa Middle East. Resulta kini sa padayong interbensyon sa mga langyawng gahum ngadto sa Syria, ilabina sa imperyalismong US ilalum sa gitawag nilang Greater Middle East Initiative nga gisugdan niadtong 2004. Kabahin sa interbensyon dinhi sa US ang pag-armas sa nagkalain-laing grupo sukad pa niadtong 2012 ug pagsugnod sa armadong kaguliyang sa nasud.

Sa pagkahagba sa gubyernong al-Assad, dihadihang giila sa US ang HTS ug gitangtang ang tatak niining "terorista," gitudlo nga "moderato" ang lider niini nga si Abu Mohammad al-Jolani, nga gihatagan og bag-ong hitsura pinaagi sa imperyalistang midya. Nanginlabot karon ang imperyalismong US ug UK, bisan ang Turkey, sa pagtukod og bag-ong gubyerno sa Syria. Samtang, gipahimuslan sa Israel ang pagkahagba ni al-Assad ug dali nilang giokupa ang Golan Heights, bisan og lapas kini sa pag-ila sa United Nations nga sakop kini sa Syria. Naglunsad usab ang Israel og mga *airstrike* hangtud Damascus aron palapdon pa ang kontrolado niining kayutaan sa Syria.

Dili malimod nga ang pagpahagba sa gubyerno sa Syria kabahin sa pagpalapad sa US ug uban pang imperyalista sa armadong panagbangi sa Middle East. Padayon gihapon ang henosidyo sa Israel sa Palestine ug ang maisugong pakigbisog sa mga pwersang Palestino, ingonman ang mga pwersang Hezbollah ug katawhang Lebanese batok niini.

Dungan sa pag-atake sa Damascus, gisulong usab sa mga pwersang HTS kauban ang Syrian National Army nga suportado sa *airstrike* sa Turkey ang mga pwersang Kurdish ug rebolusyonaryong pwersa sa awtonomong rehiyon sa mga Kurd sa amihanan-sidlakang bahin sa Syria. Kini mao ang lugar nga Autonomous Administration of North and East Syria nga nailhan isip Rojava.

Ang maong lugar kontrolado sa YPG (People's Protection Unit) ug YPJ (milisyang kababayen-an) nga kabahin sa Syrian Defense Forces. Makita usab dinhi ang nagkalain-laing rebolusyonaryong armadong grupo, sama sa pipila ka yunit sa TIKKO nga Hukbo sa mga Mamumuo ug Mag-uuma sa Turkey (hukbo sa Partido Komunista ng Turkey-Marxista-Leninista o TKP-ML).

Sumala sa TKP-ML, dili "rebolusyon sa katawhan" ang nahitabo sa Syria kundili paghari sa "proyekto sa NATO" nga gipatuman pinaagi sa mga operatiba sa US, UK, Turkey ug Israel. "Ang pagtumaw ug paglambo sa mga grupong Salafistang *jihadist*, ilabina ang HST nga miilog sa gahum sa Syria, direktang resulta pagbansay ug pagpondo sa mga imperyalista ug reaksyunaryong estado sa rehiyon." Sa pag-ilog sa HTS sa gahum, sa suporta sa US-Israel, NATO ug Turkey, nag-atubang karon ang katawhang Kurd, partikular na ang mga kababayen-an, sa daku kaayong hulga sa pagpanakop ug kabangis.

Angayan lamang nga mobarog ang mga pwersang anti-imperyalista ug rebolusyonaryo aron suportahan ang katawhan sa Syria sa ilang pakigbisog alang sa tinuod nga demokrasya ug nasudnong kaugalingnan. Sa pagpalagpot kang al-Assad, mapailalum ang Syria sa dominasyon ug kontrol sa gahum sa US-Israel ug Turkey nga nagtinguhang kontrolon ang tibuok Middle East ug ang abundang rekurso niini sa lana. AB

